श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
ओं नमो भगवते वासुदेवाय

महर्षि वेदव्यासप्रणीतं श्रीमद्भागवतमहापुराणम्

॥ अष्टमस्कन्धे पञ्चदशोऽध्यायः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

ओं नमो भगवते वासुदेवाय

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्

॥ अष्टमस्कन्धे पञ्चदशोऽध्यायः ॥

राजोवाच
बलेः पदत्रयं भूमेः कस्माद्धरिरयाचत।
भूत्वेश्वरः कृपणवल्लब्धार्थोऽपि बबन्ध तम् ॥ 1 ॥

एतद् वेदितुमिच्छामो महत् कौतूहलं हि नः।
यज्ञेश्वरस्य पूर्णस्य बन्धनं चाप्यनागसः ॥ 2 ॥

श्रीशुक उवाच
पराजितश्रीरसुभिश्च हापितो
    हीन्द्रेण राजन् भृगुभिः स जीवितः।
सर्वात्मना तानभजद् भृगून् बलिः
    शिष्यो महात्मार्थनिवेदनेन ॥ 3 ॥

तं ब्राह्मणा भृगवः प्रीयमाणा
    अयाजयन् विश्वजिता त्रिणाकम्।
जिगीषमाणं विधिनाभिषिच्य
    महाभिषेकेण महानुभावाः ॥ 4 ॥

ततो रथः काञ्चनपट्टनद्धो
    हयाश्च हर्यश्वतुरङ्गवर्णाः।

ध्वजश्च सिंहेन विराजमानो
    हुताशनादास हविर्भिरिष्टात् ॥ 5 ॥

धनुश्च दिव्यं पुरटोपनद्धं
    तूणावरिक्तौ कवचं च दिव्यम् ।
पितामहस्तस्य ददौ च माला -
    मम्लानपुष्पां जलजं च शुक्रः ॥ 6 ॥

एवं स विप्रार्जितयोधनार्थः
    तैः कल्पितस्वस्त्ययनोऽथ विप्रान् ।
प्रदक्षिणीकृत्य कृतप्रणामः
    प्रह्लादमामन्त्र्य नमश्चकार ॥ 7 ॥

अथारुह्य रथं दिव्यं भृगुदत्तं महारथः ।
सुस्रग्धरोऽथ सन्नह्य धन्वी खड्गी धृतेषुधिः ॥ 8 ॥

हेमाङ्गदलसद्बाहुः स्फुरन्मकरकुण्डलः ।
रराज रथमारूढो धिष्ण्यस्थ इव हव्यवाट् ॥ 9 ॥

तुल्यैश्वर्यबलश्रीभिः स्वयूथैर्दैत्ययूथपैः ।
पिबद्भिरिव खं दृग्भिर्दहद्भिः परिधीनिव ॥ 10 ॥

वृतो विकर्षन् महतीमासुरीं ध्वजिनीं विभुः ।
ययाविन्द्रपुरीं स्वृद्धां कम्पयन्निव रोदसी ॥ 11 ॥

रम्यामुपवनोद्यानैः श्रीमद्भिर्नन्दनादिभिः ।
कूजद्विहङ्गमिथुनैर्गायन्मत्तमधुव्रतैः ॥ 12 ॥

प्रवालफलपुष्पोरुभारशाखामरद्रुमैः।
हंससारसचक्राह्वकारण्डवकुलाकुलाः।
नलिन्यो यत्र क्रीडन्ति प्रमदाः सुरसेविताः॥ **13** ॥

आकाशगङ्गया देव्या वृतां परिखभूतया।
प्राकारेणाग्निवर्णेन साट्टालेनोन्नतेन च॥ **14** ॥

रुक्मपट्टकपाटैश्च द्वारैः स्फटिकगोपुरैः।
जुष्टां विभक्तप्रपथां विश्वकर्मविनिर्मिताम्॥ **15** ॥

सभाचत्वररथ्याढ्यां विमानैर्न्यर्बुदैर्वृताम्।
शृङ्गाटकैर्मणिमयैर्वज्रविद्रुमवेदिभिः॥ **16** ॥

यत्र नित्यवयोरूपाः श्यामा विरजवाससः।
भ्राजन्ते रूपवन्नार्यो ह्यर्चिर्भिरिव वह्नयः॥ **17** ॥

सुरस्त्रीकेशविभ्रष्टनवसौगन्धिकस्रजाम्।
यत्रामोदमुपादाय मार्ग आवाति मारुतः॥ **18** ॥

हेमजालाक्षनिर्गच्छद्धूमेनागुरुगन्धिना।
पाण्डुरेण प्रतिच्छन्नमार्गे यान्ति सुरप्रियाः॥ **19** ॥

मुक्तावितानैर्मणिहेमकेतुभि -
　　र्नानापताकावलभीभिरावृताम्।
शिखण्डिपारावतभृङ्गनादितां
　　वैमानिकस्त्रीकलगीतमङ्गलाम्॥ **20** ॥

मृदङ्गशङ्खानकदुन्दुभिस्वनैः
　　सतालवीणामुरजर्ष्टिवेणुभिः।

नृत्यैः सवाद्यैरुपदेवगीतकै -
    र्मनोरमां स्वप्रभया जितप्रभाम् ॥ **21** ॥

यां न व्रजन्त्यधर्मिष्ठाः खला भूतद्रुहः शठाः।
मानिनः कामिनो लुब्धा एभिर्हीना व्रजन्ति यत् ॥ **22** ॥

तां देवधानीं स वरूथिनीपति -
    र्बहिः समन्ताद् रुरुधे पृतन्यया।
आचार्यदत्तं जलजं महास्वनं
    दध्मौ प्रयुञ्जन् भयमिन्द्रयोषिताम् ॥ **23** ॥

मघवांस्तमभिप्रेत्य बलेः परममुद्यमम्।
सर्वदेवगणोपेतो गुरुमेतदुवाच ह ॥ **24** ॥

भगवन्नुद्यमो भूयान् बलेर्नः पूर्ववैरिणः।
अविषह्यमिमं मन्ये केनासीत्तेजसोर्जितः ॥ **25** ॥

नैनं कश्चित् कुतो वापि प्रतिव्योढुमधीश्वरः।
पिबन्निव मुखेनेदं लिहन्निव दिशो दश।
दहन्निव दिशो दृग्भिः संवर्ताग्निरिवोत्थितः ॥ **26** ॥

ब्रूहि कारणमेतस्य दुर्धर्षत्वस्य मद्रिपोः।
ओजः सहो बलं तेजो यत एतत्समुद्यमः ॥ **27** ॥

गुरुरुवाच
जानामि मघवञ्छत्रोरुन्नतेरस्य कारणम्।
शिष्यायोपभृतं तेजो भृगुभिर्ब्रह्मवादिभिः ॥ **28** ॥

भवद्विधो भवान् वापि वर्जयित्वेश्वरं हरिम्
    नास्य शक्तः पुरः स्थातुं कृतान्तस्य यथा जनाः ॥ **29** ॥

तस्मान्निलयमुत्सृज्य यूयं सर्वे त्रिविष्टपम्।
यात कालं प्रतीक्षन्तो यतः शत्रोर्विपर्ययः॥ **30** ॥

एष विप्रबलोदर्कः सम्प्रत्यूर्जितविक्रमः।
तेषामेवापमानेन सानुबन्धो विनङ्क्ष्यति॥ **31** ॥

एवं सुमन्त्रितार्थास्ते गुरुणार्थानुदर्शिना।
हित्वा त्रिविष्टपं जग्मुर्गीर्वाणाः कामरूपिणः॥ **32** ॥

देवेष्वथ निलीनेषु बलिर्वैरोचनः पुरीम्।
देवधानीमधिष्ठाय वशं निन्ये जगत्त्रयम्॥ **33** ॥

तं विश्वजयिनं शिष्यं भृगवः शिष्यवत्सलाः।
शतेन हयमेधानामनुव्रतमयाजयन्॥ **34** ॥

ततस्तदनुभावेन भुवनत्रयविश्रुताम्।
कीर्तिं दिक्षु वितन्वानः स रेज उडुराडिव॥ **35** ॥

बुभुजे च श्रियं स्वृद्धां द्विजदेवोपलम्भिताम्।
कृतकृत्यमिवात्मानं मन्यमानो महामनाः॥ **36** ॥

॥ इति श्रीमद्भागवते महापुराणे पारमहंस्यां संहितायां
अष्टमस्कन्धे पञ्चदशोऽध्यायः॥